

Beter Bodembeheer 'de diepte in'

6 april 2017
Nijkerk

Partners in PPS Duurzame Bodem: LTO Nederland, NAV, Brancheorganisatie Akkerbouw (Penvoerder), Agrifirm, IRS, Suiker Unie, AVEBE, CZAV, NAO, Bionext en ministerie van EZ
Uitvoering: Wageningen University & Research en Louis Bolk Instituut

Organische stof en bodemvruchtbaarheid

Hein ten Berge

Wageningen Plant Research

met bijdragen van: Renske Hijbeek (WUR),
Amber Heijboer (WUR), Laura Zavattaro (Univ. Turijn), en
Tommy D'Hose (ILVO)

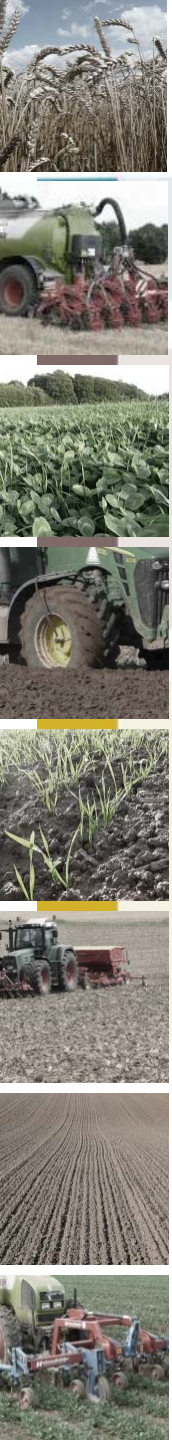
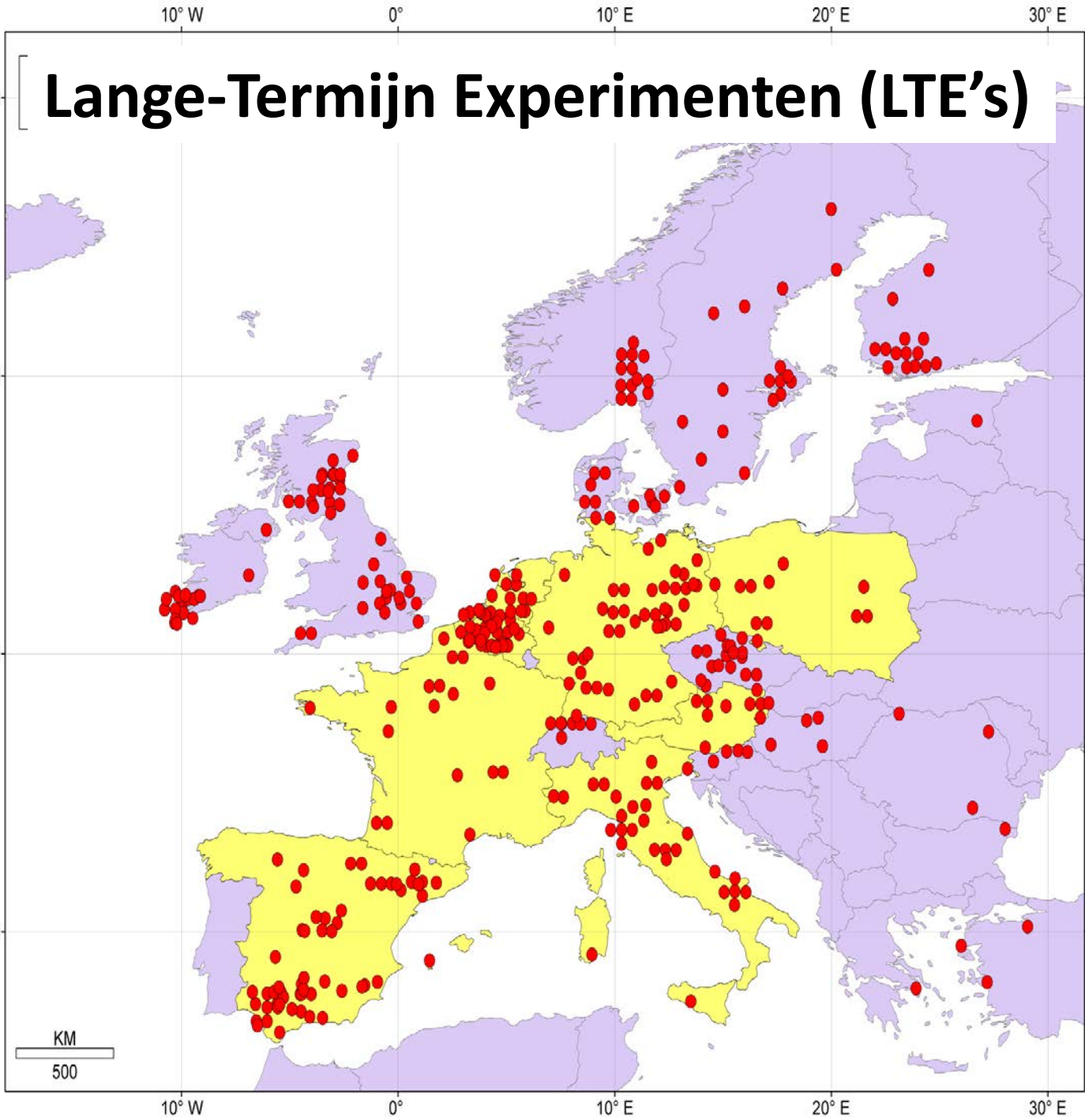
Overzicht

- Waarom zijn effecten van bodem-OS **zelf** niet vast te stellen?
- Catch-C: analyse van **meerjarige veldproeven**
- (1) Verhogen ORG inputs de **haalbare** opbrengst?
- (2) Enkele **relatieve effect** van ORG inputs (t.o.v. N-kunstmest)
- (3) Hoe reageren enkele **biologische** indicatoren op ORG inputs?
- (4) Hoe wordt kunstmest-**N benutting** door ORG inputs beïnvloed?
- **KnowSoil** web-tool

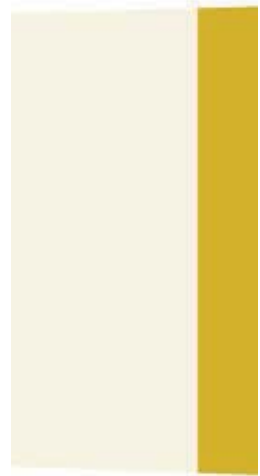
*NPK
responses
'uitgesloten'*

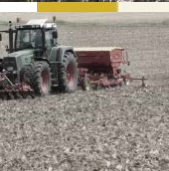
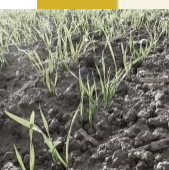
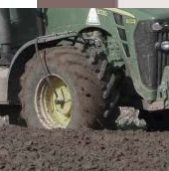
Lange-Termijn Experimenten (LTE's)

Catch-

Maatregelen in LTE's

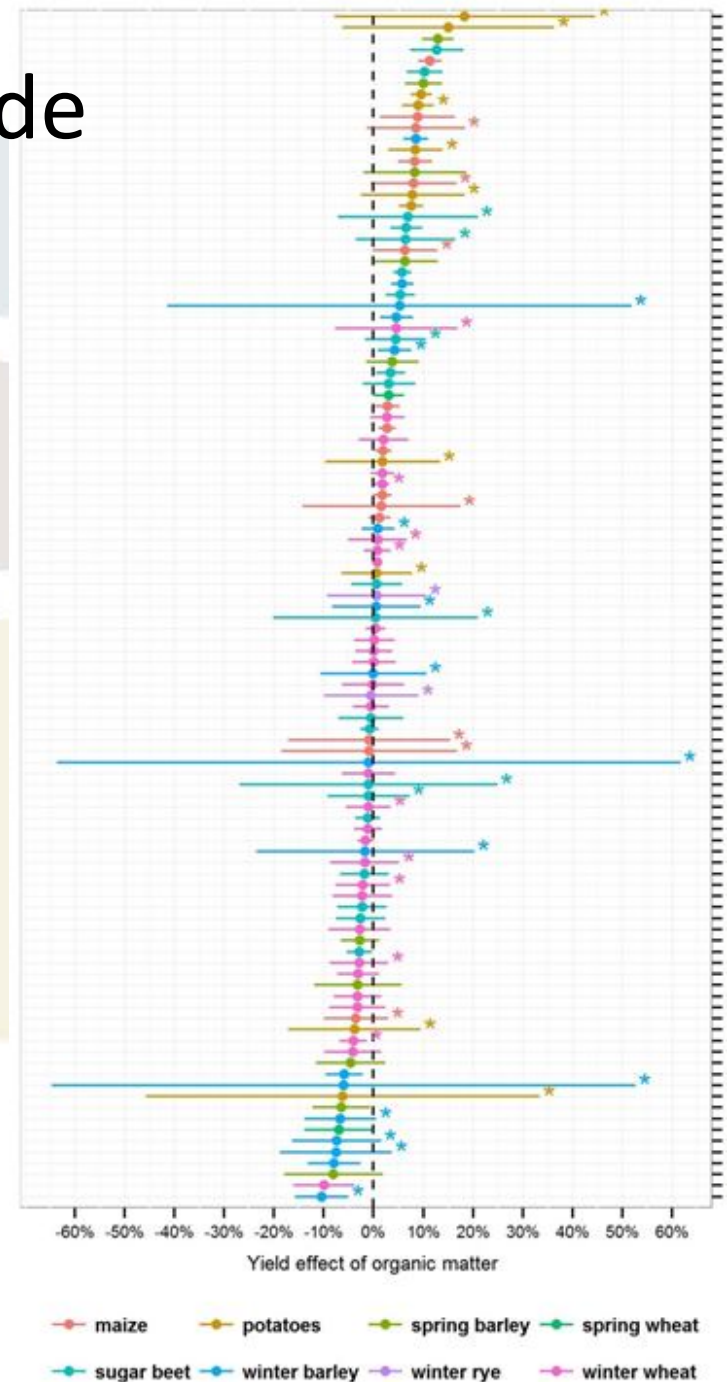

BMPs	Referentie beheer	Aantal sets				
		prod	klim	che	fys	biol
Gewasrotatie	Monocultuur	36	48	85	46	23
Geen bewerking (No-till)	Ploegen	69	65	98	45	59
Niet-kerend	Ploegen	68	96	25	64	18
Vanggewassen & groenbemesters	Zwarte braak	70	34	62	69	79
Inwerken gewasresten	Afvoeren	47	54	68	16	72
Organische inputs (compost, stalmest, drijfmest)	N-Kunstmest	89	41	45	19	47

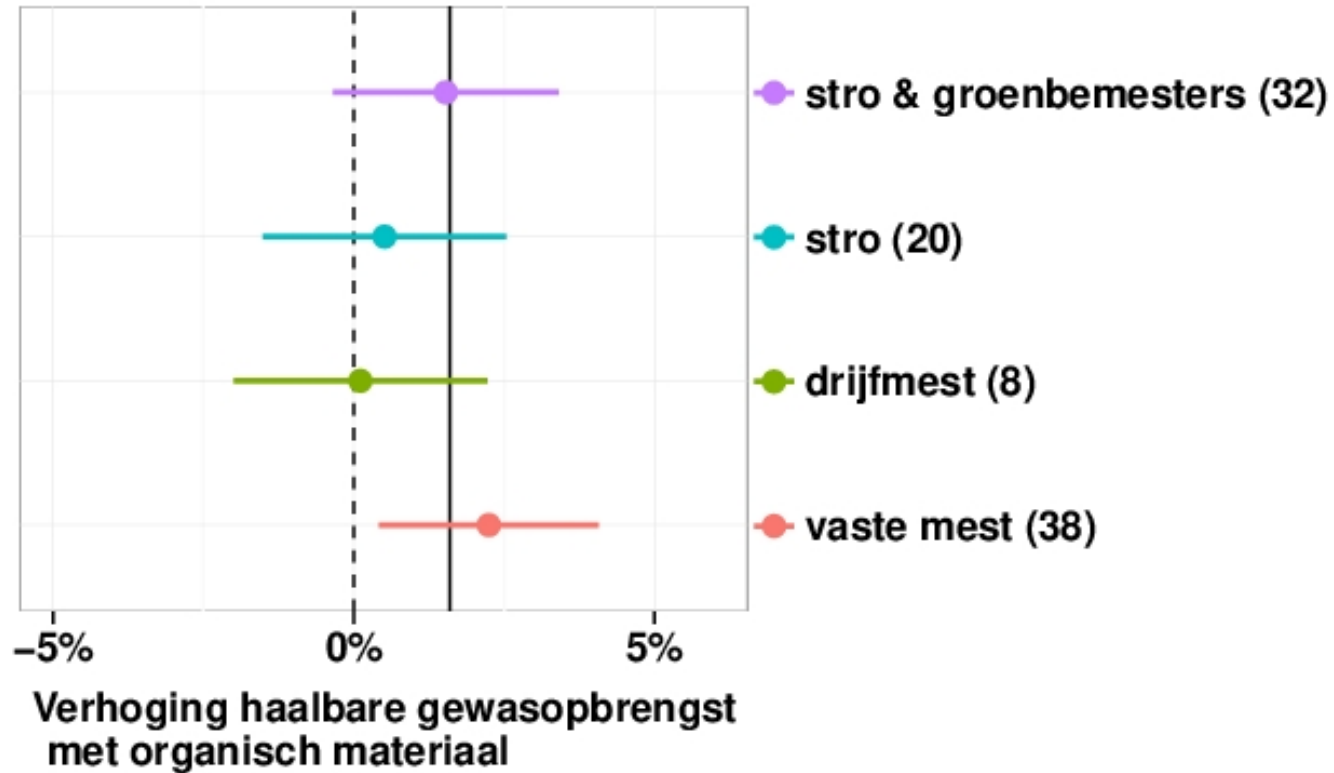
(1) Verhogen ORG inputs de haalbare opbrengst?

Rest-effect ('buiten NPK')
van organische stof
op gewasopbrengst :
van -10 tot +18%

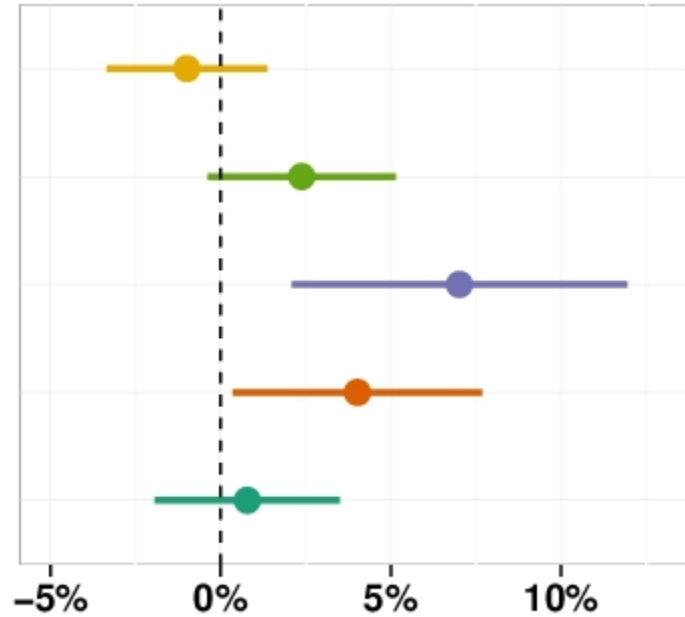
Hijbeek *et al* 2017. Do organic inputs matter – a meta-analysis of additional yield effects for arable crops in Europe. Plant and Soil

Per type ORG input

Per gewas-groep

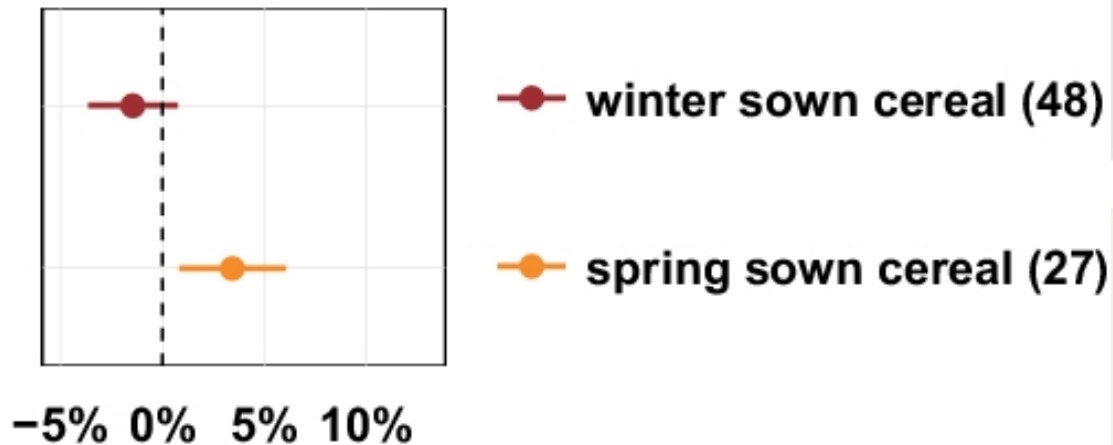
verhoging van haalbare opbrengst
door organisch materiaal

- tarwe (31)
- suikerbiet (21)
- aardappelen (11)
- mais (15)
- gerst (27)

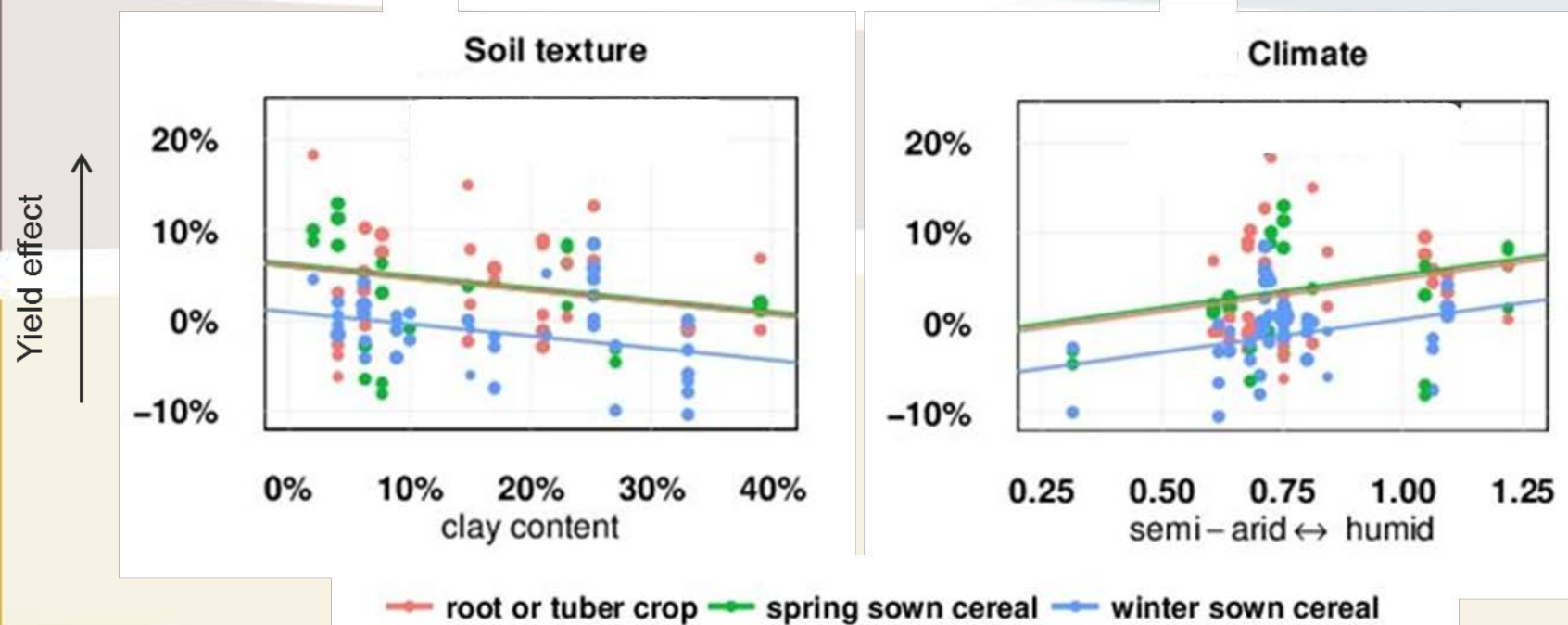
Winter- versus zomergranen

(c) Time of sowing

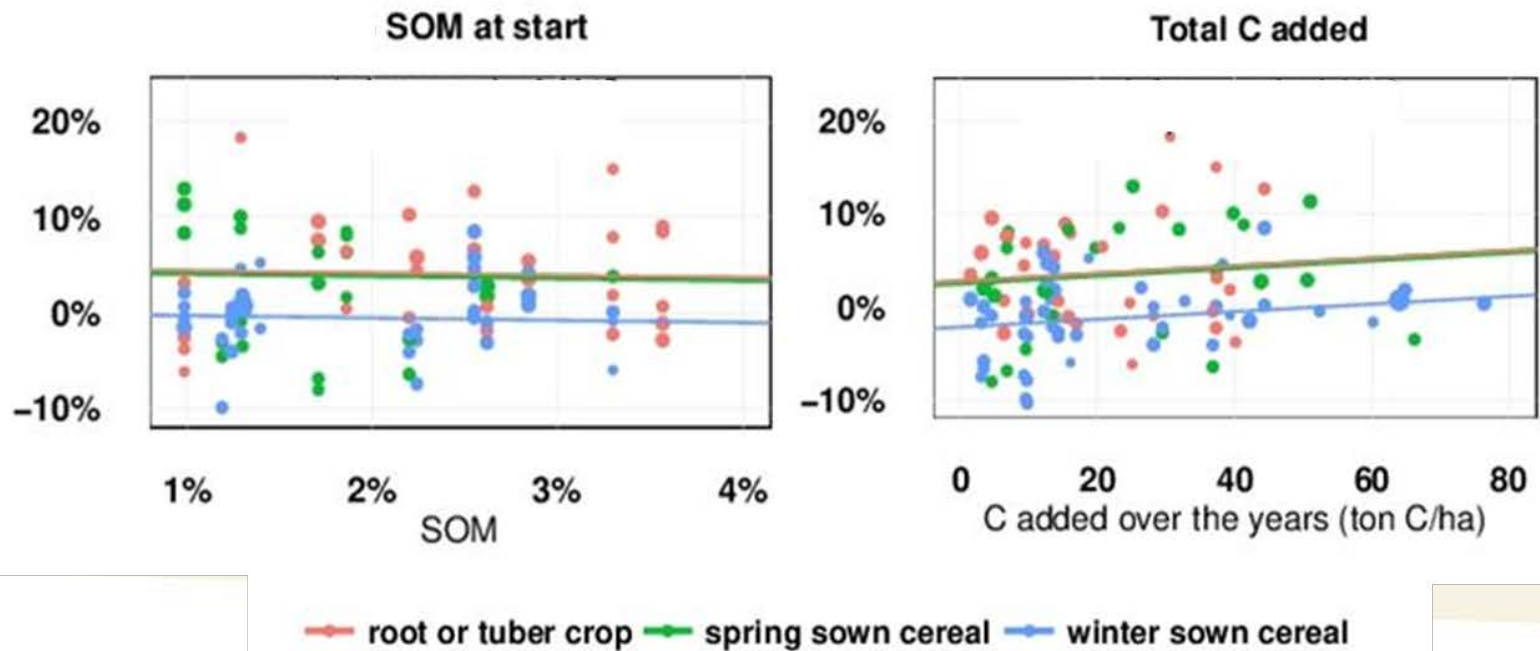
Additional yield effect of organic matter input

Interactie met textuur en klimaat

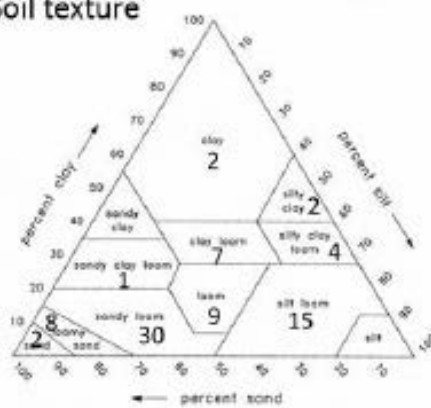
Invloed van initiëel OS %

Yield effect

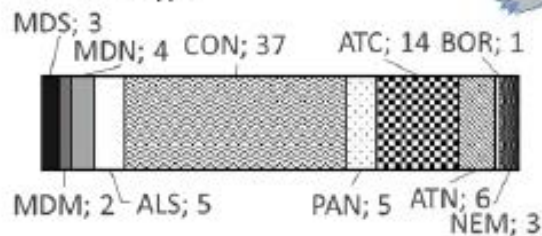

(2) Relatieve effecten van ORG inputs

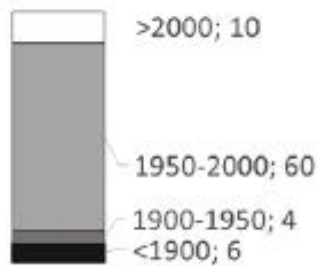
Soil texture

Climate type

Start year

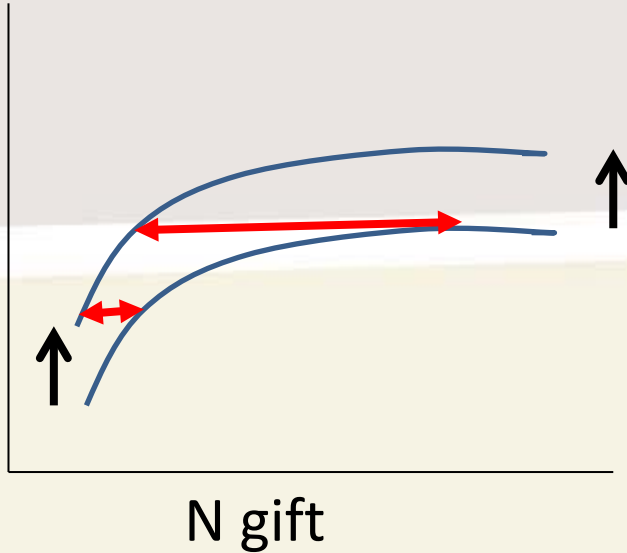
N-terugwinningsfractie (ANR)

Absolute ANR waarden: niet genormaliseerd;
en opbrengst en ANR, genormaliseerd binnen experiment

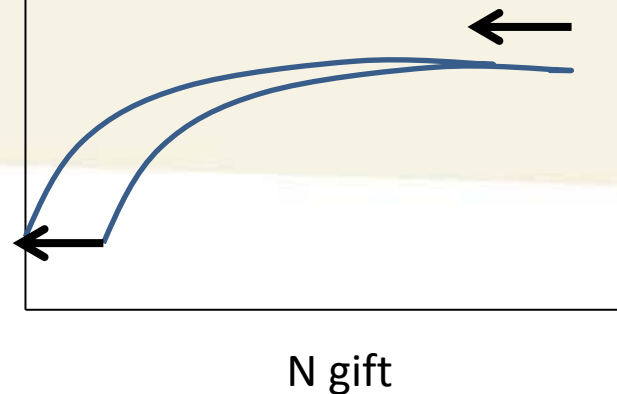
Slides verwijderd:
Zavattaro et al. (submitted)

Besparing kunstmest door ORG inputs is groter bij hogere N-gift

opbrengst

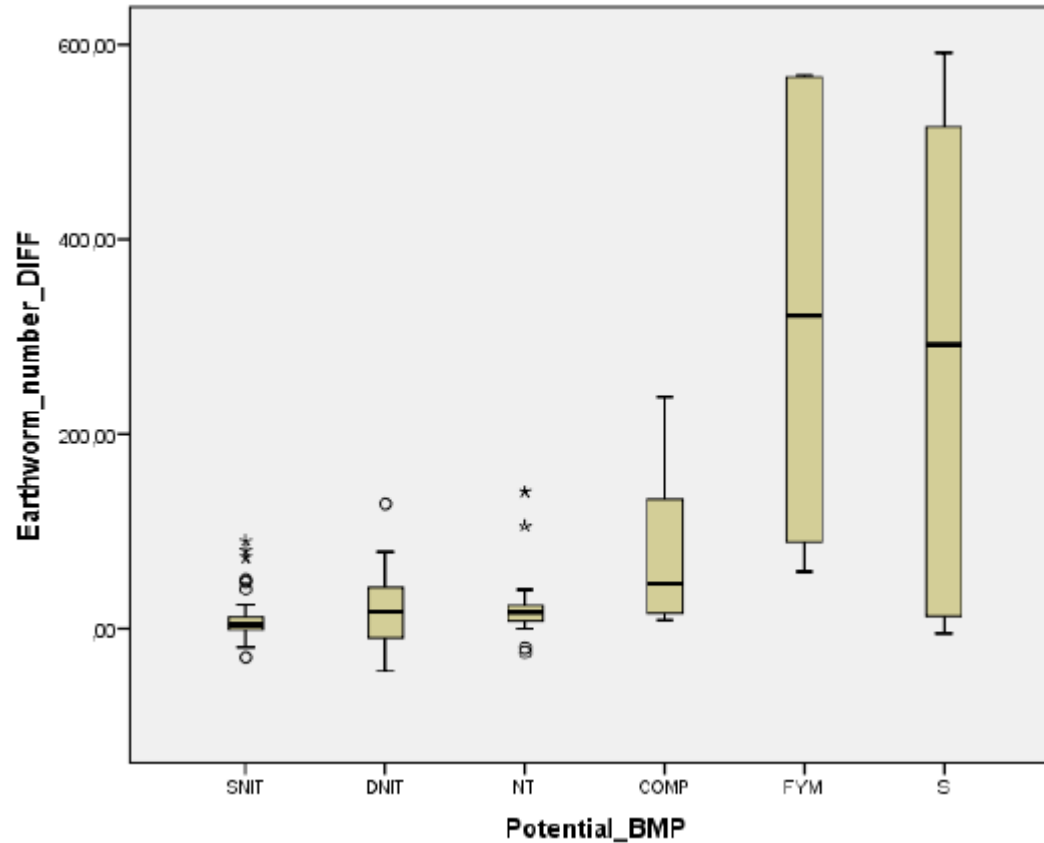
opbrengst

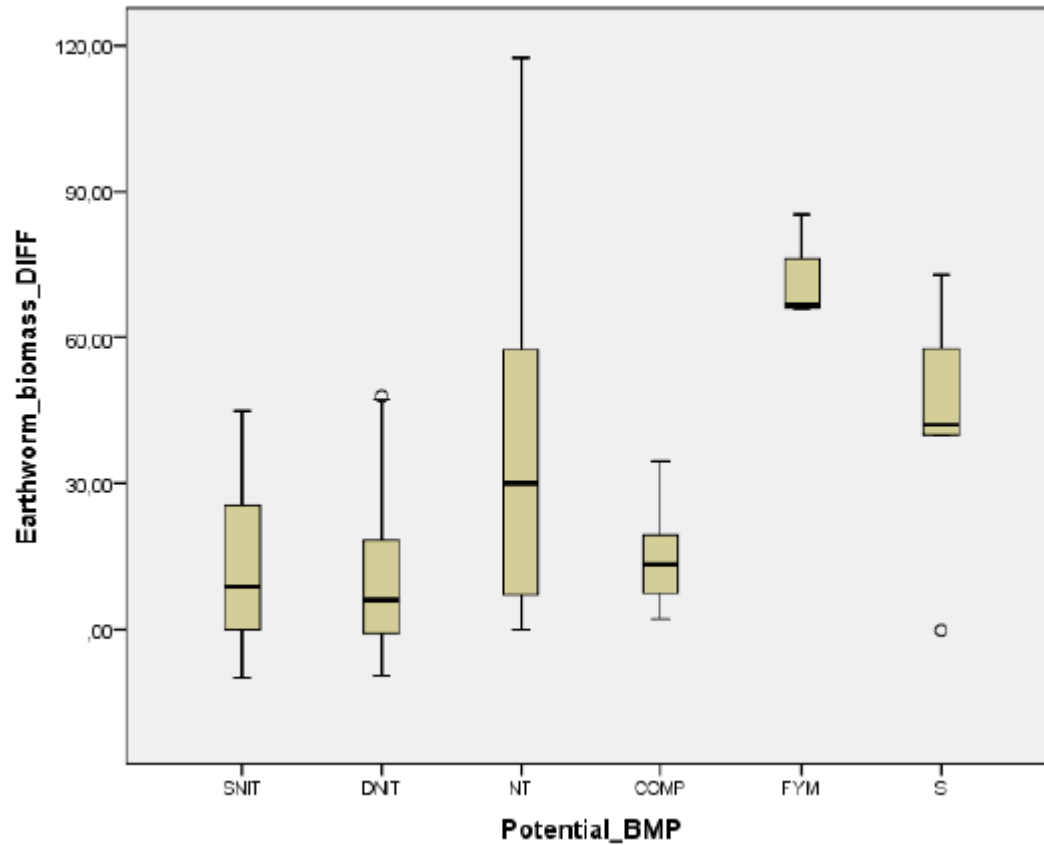
*Aanvullende slide verwijderd - Hijbeek et al 2017 (submitted).
Apparent Nitrogen fertiliser replacement values for organic
amendments increase with N application rates. Nutrient Cycling in
Agroecosystems*

(3) Enkele biologische indicatoren

Regenwormen, aantal m^{-2}

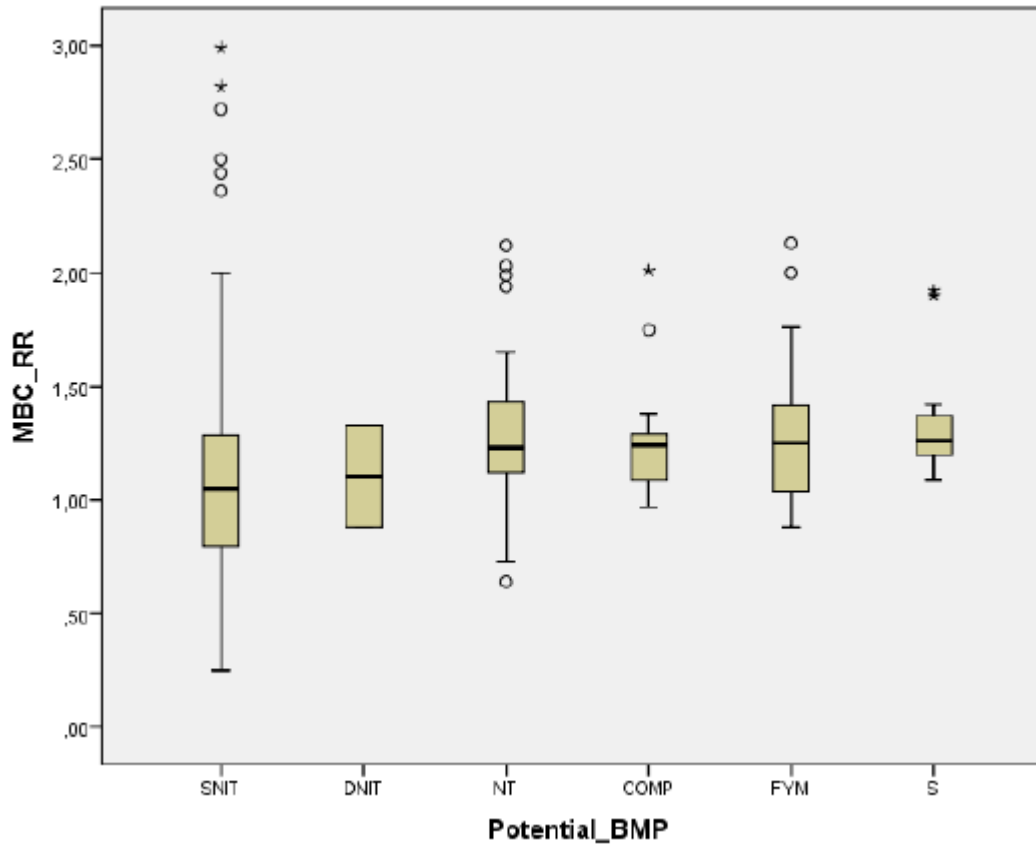

Regenwormen, biomassa m^{-2}

Microbiële biomassa-C

(4) Effect van C/N en verteerbaarheid van ORG inputs op kunstmest-N benutting

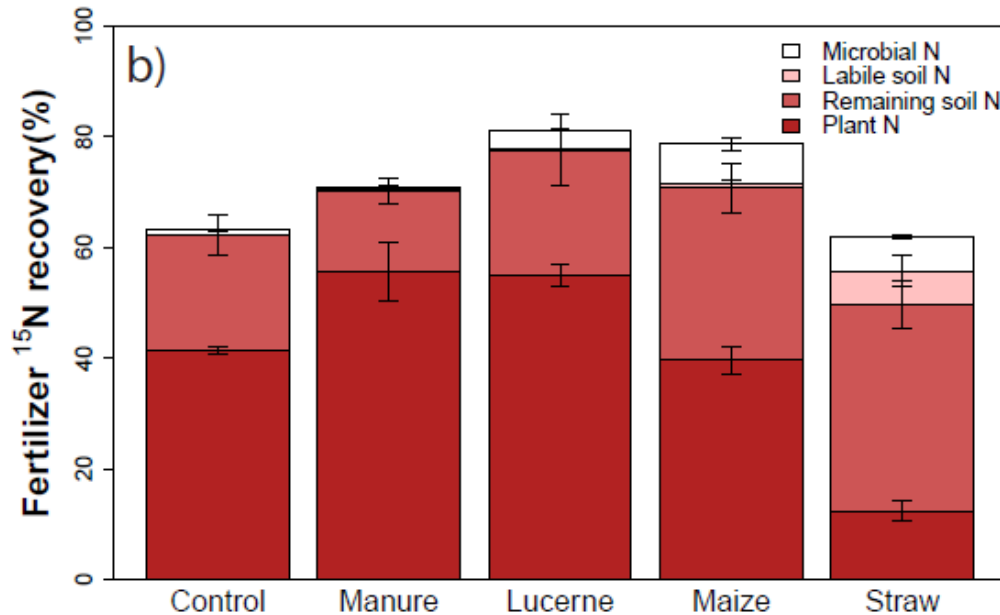
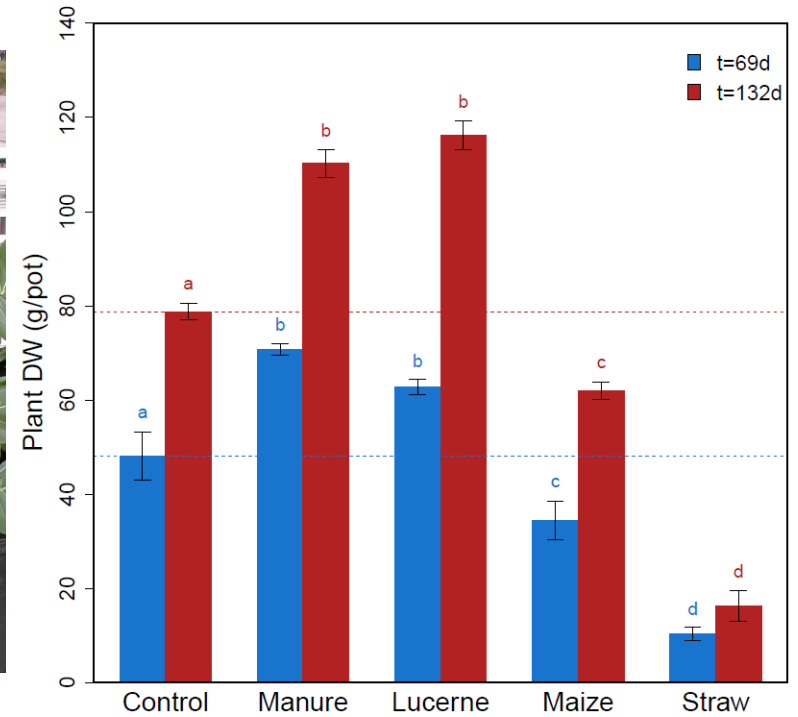
C/N Laag

C/N Hoog

Hoog lignine %	RDM Dikke fractie	Stro
Laag lignine %	Lucerne silage	maïskuil

hoogste DS opbrengst en N opname
en laagste N verlies

bij Lage C/N en hoge verteerbaarheid

Heijboer et al. 2016
Applied Soil Ecology 107, 251-260.

Conclusies

- **Rest-effect van ORG** inputs op opbrengst is vooral duidelijk in **aardappel, maïs en suikerbiet** (0 tot +10%); enigszins in **zomergranen**
  - sterker in **natter** klimaat en op **zandiger** bodem
  - Initiële OS gehalte lijkt dit effect niet te beïnvloeden
  - **Werkingscoëfficiënt** van N uit ORG inputs (NWC) blijft ook op **langere termijn** < 1 ;
  - 'schijnbare NWC' (kunstmest-N **besparing** door ORG input) **neemt toe met N gift**
-
- **Vaste mest en drijfmest** verhogen aantal en biomassa van **regenwormen**
  - veel sterker dan compost of gereduceerde grondbewerking
  - Enig effect op **microbiële biomassa C**
-
- **ORG inputs kunnen** kunstmest-N **benutting** door gewas **verhogen** en N verlies beperken; (hier bij 'maaimeststof' luzerne)
  - De **overall** benutting van N (incl. N in ORG input) gaat daarmee echter **niet** omhoog

'KnowSoil webtool'

Combineert data over gewasproductie, bodemkwaliteit, en klimaat-mitigatie

Toon Effecten

opties

Vind BMP

- Toon **Effecten van BMP's**
- Qualitatieve **score**(-,0, +, ++)
- **Mechanisme**
- Effect van externe factoren (klimaate, textuur, gewas .....

	Compost	NKG
SOC	++	+
pH	+	0

Draft Messages

- Geef je doel aan (een of meer indicatoren)

	-	0	+
SOC	○	○	●
Yield	○	●	○

- Vind 'bijpassende' **BMP's**

en **FACT SHEET** per BMP

<http://www.catch-c.eu/KnowSoil/>

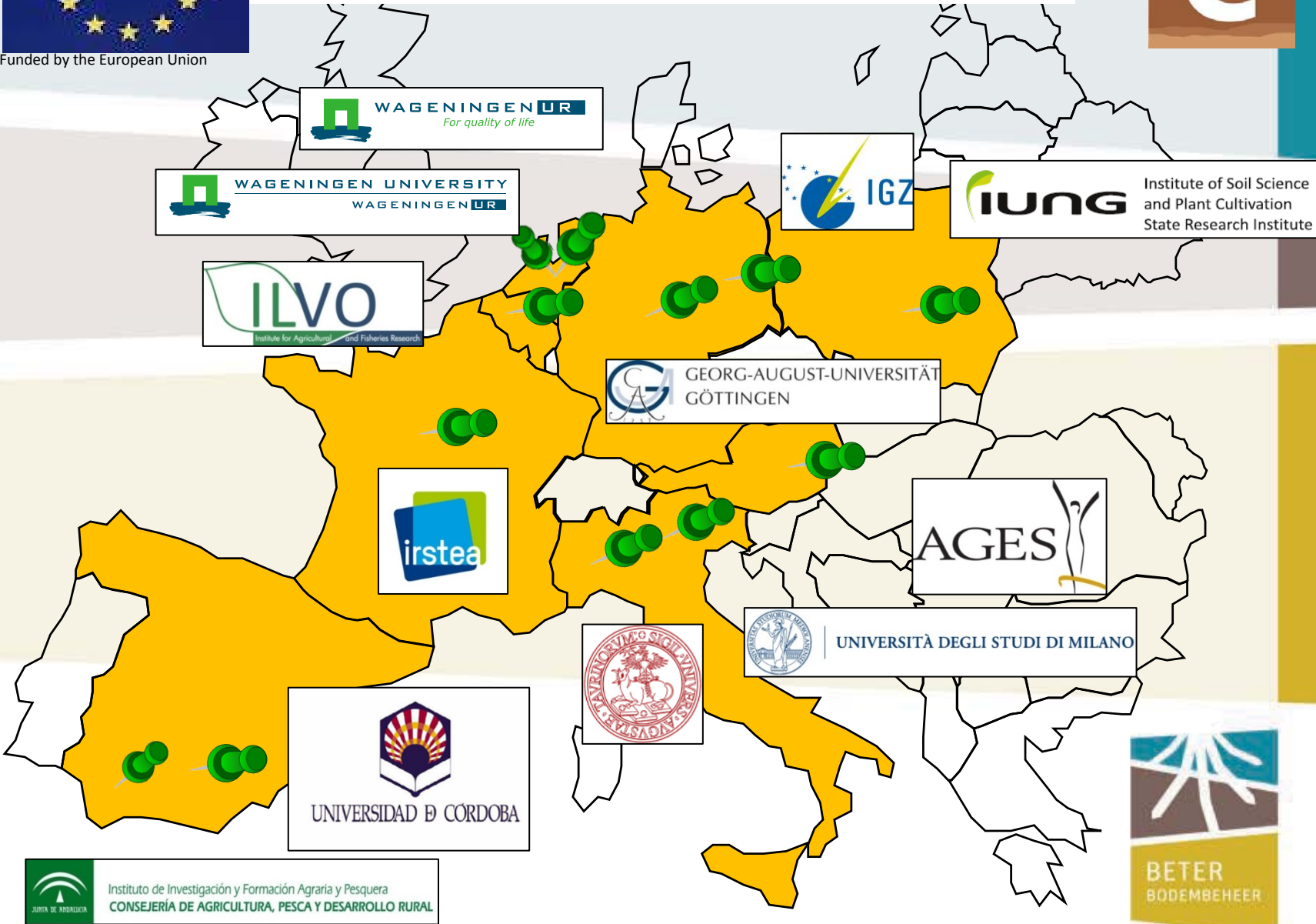
A photograph of a field of young green plants, likely corn, growing in dark brown soil. The plants are arranged in rows, and the soil is clumpy. In the background, there are rolling green hills under a clear sky. The text "dank voor uw aandacht" is overlaid in white on the lower part of the image.

dank
voor
uw
aandacht

Funded by the European Union

The Catch-C Consortium

Contrasting ORG inputs

	Low C/N ratio	High C/N ratio
Low digestibility	MAN	STR
	Cattle manure Solid fraction	Wheat straw
	C/N=19.1	C/N=133.4
High digestibility	ALF	MAI
	Alfalfa silage	Maize silage
	C/N=11.8	C/N=42.9

Digestibility of ORG inputs

	NDF	ADF	ADL
	hemicellulose cellulose lignin	Cellulose Lignin	Lignin
	g per kg DM		
Cattle manure Solids	714	553	227
Wheat straw	850	515	174
Alfalfa silage	399	330	91
Maize silage	436	246	27

NDF: neutral detergent fibre;

ADF: acid detergent fibre;

ADL: acid detergent lignin

Digestibility of ORG inputs

	Sugars Proteins Fats, etc.	Starch	Hemi- cellulose	Cellulose	Lignin
Cattle manure Solids	28.6%	0.0%	16.1%	32.7%	22.7%
Wheat straw	15.0%	0.0%	33.5%	34.1%	17.4%
Alfalfa silage	59.6%	0.5%	6.8%	23.9%	9.1%
Maize silage	17.1%	39.3%	19.0%	22.0%	2.7%